

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA ACȚIUNILOR ANTIFASCISTE DIN ANII 1940—1944 ÎN JUDEȚUL CĂLĂRAȘI

Vasile ZAIM

I. STAREA DE SPIRIT ȘI ATITUDINEA ANTIFASCISTĂ A POPULAȚIEI ÎN JUDEȚUL CĂLĂRAȘI

O parte însemnată din actualul județ Călărași aparținea, în perioada 1940—1944, fostelor județe Ialomița și Ilfov, iar orașul Călărași era centrul administrativ al județului Ialomița.

Și aici, nemulțumirile împotriva dictaturii militaro-fasciste ca și convingerea ca războiul antisovietic se va termina catastrofal pentru noi au determinat starea de spirit tot mai pronunțat antifascistă a populației.

La Călărași, primele unități militare hitleriste au sosit în luna ianuarie 1941 când, pentru staționarea lor au fost evacuate sediul breslei muncitorilor din port, clădirea cursului profesional pentru ucenici și clădirile unor școli primare ¹.

Astfel, peste 200 de muncitori și ucenici nu mai aveau unde se adăposti iar cursurile școlilor ocupate erau practic întrerupte astfel încât autoritățile școlare au fost puse în mare încurcătură.

La fel s-au petrecut lucrurile în comunele Ciulnița, Ștefan Vodă, Gara Ciulnița și Fetești, unde hitleriștii au ocupat chiar și o parte a clădirii spitalului.

Cantonarea trupelor germane și ocuparea brutală a clădirilor unor instituții și case particulare a perturbat liniștea și activitatea populației, iar comportamentul hitleriștilor a dus la creșterea nemulțumirii cetățenilor.

Arhivele locale, de atunci, abundă în știri care redau, într-o formă directă sau indirectă, nemulțumirile și ura populației. Un exemplu în acest sens este raportul Inspectorului general administrativ către Ministerul de Interne din 15 mai 1941, prin care se semnala rezerva completă a intelectualilor față de hitleriști și refuzul ofițerilor români de a avea legături cu ofițerii germani ².

Criza de alimente pe piețele orașelor, prețurile ridicate, blocarea cerealelor din ordinul guvernului, salariile nesatisfăcătoare ale funcționarilor cît și lipsa articolelor de primă necesitate, creau neajunsuri în rîndul a numeroase categorii, sociale. La toate acestea se mai adăugau înapoierea economică și abuzurile autorităților ³.

Lucrătorii agricoli sezonieri, angajați pe marile proprietăți moșierești erau supuși de proprietari și de oamenii acestora la un tatament neomenos, atît în ce privea hrana cît și plată pentru zilele lucrate ⁴. De asemenea, locuitorii care luau pămînt în arendă, de la marii proprietari, erau nevoiți să suporte privațiuni cum a fost și cazul unor țărani din comuna Miloșești. Aceștia s-au adresat chiar Consiliului de Miniștri, acuzîndu-l pe proprietarul Radu Sava că nu le dă partea cuvenită din porumbul adunat, deși se aflau în pragul iernii și alte surse de hrană nu mai aveau ⁵. Nu se cunoaște răspunsul Consiliului de Miniștri dar faptul că proprietarii au continuat să se comporte ca mai înainte dovedește reaua credință a autorităților fasciste față de cei ce trudeau pe ogoare.

Dintr-o statistică a anului 1941 reieșea că majoritatea familiilor concentraților nu primeau ajutoarele cuvenite deși acestea erau lipsite complet de mijloacele de trai.

Plină de dramatism este plîngerea unor femei din comuna Roseți către prefect unde cu disperare arătau că aveau soții concentrați încă din anul 1939, că nu dispuneau de vite și pămînt, că au epuizat toate posibilitățile, devenind muritoare de foame împreună cu copiii lor ⁶.

Considerat principalul furnizor de cereale al țării, județul Ialomița cunoștea totuși o slabă dotare cu utilaje în agricultură (cca 393 de tractoare și 56.938 de căruțe în anul 1943) ⁷.

Mulți țărani erau lipsiți de pămînt ori aveau prea puțin. O statistică întocmită puțin timp înainte de reforma agrară democratică din 1945 arată că din cei 370.508 de locuitori ai județului un număr de 67.578 erau lipsiți total de pămînt ⁸. Însuși prefectul județului semnală în darea sa de seamă către Ministerul de Interne, în luna mai 1941, că blocarea cerealelor a produs vii nemulțumiri în rîndurile locuitorilor cărora li se lua făina din casă, deși fuseseră mult timp concentrați și nu mai aveau alte posibilități de trai ⁹.

În timpul războiului antisovietic starea de nemulțumire era mult mai accentuată în rîndurile ostașilor și ofițerilor veniți de pe front. Unii dintre ostași aduceau manifeste comuniste adresate ofițerilor și ostașilor români prin care erau îndemnați să se ridice la luptă împotriva trupelor hitleriste ¹⁰. Alții refuzau să se mai înapoieze pe front din cauza pierderilor enorme suferite, așa cum a fost cazul soldaților regimentului 5 Cavalerie staționat în Călărași ¹¹.

Cum nu se poate mai convingătoare cu privire la starea de spirit de la sate sînt rapoartele pretorului plășii Călărași din 17 aprilie și 5 mai 1942 care deși semnală că „starea de spirit din plasă era în general și aparent bună” arată nemulțumirile care mocneau în sufletul populației, și anume: agricultorii erau nemulțumiți din cauza prețurilor scăzute la cereale de pe urma lor profitînd o serie întreagă de afaceriști luînd cite 5000 lei de vagon și alte sume care ridicau prețul la a doua și a treia mină pînă la 150.000 lei chiar și mai mult la vagon zicînd: „că ei sînt cu munca și marfa, iar alții cu specula”. În încheiere se mai arăta că lipsa articolelor de îmbrăcăminte de primă necesitate, sumpetea excesivă, lipsa de control de speculii „grija războiului care mergea pînă la neliniște”, toate acestea creau o stare de nesiguranță și ca să fie mai convingător, al doilea raport încheia cu cuvintele: ”au început decepțiuni în ce privește rezultatul final al războiului” ¹².

Nici la orașe situația nu era mai bună. Amintim, aici, memoriul muncitorilor și cărușilor din portul Călărași depus la Căpitănia portului la data de 15 decembrie 1942, prin care aceștia cereau majorarea prețului muncii, pentru primii cu 60%, iar pentru secunzii cu 30% față de prețurile fixate prin contractele colective de muncă, în curs de executare,

majorarea urmînd a începe de la întîi ianuarie 1943¹³. Autoritățile puneau aceste nemulțumiri pe seama „încetării traficului comercial pe Dunăre” dar, în același timp, erau nevoite să țină seama că, în condițiile războiului antisovietic, aceștia deveneau mai susceptibili de a fi atrași în sfera acțiunii comuniste. De aceea, măsurile autorităților polițienești împotriva muncitorilor s-au intensificat.

Situația sanitară a populației, lăsa de dorit din lipsa unei asistențe sanitare corespunzătoare mai ales în mediul rural unde cazurile de malarie, pelagră, T.B.C. se înmulțeau, ajungînd la ordinul miilor¹⁴.

În tot cursul anului 1942, marea majoritate a dărilor de seamă lunare întocmite de prefecură către Ministerul de Interne, la capitolul „starea de spirit” scotea în relief că datorită taxelor, a scumpirii enorme a costului vieții, datorită lipsurilor de tot felul, starea de spirit a populației se caracteriza printr-o atitudine de nemulțumire generală de care trebuia ținut seama¹⁵. În raportul din luna decembrie se specifica atitudinea agresivă a celor veniți în permisie de pe front. Ei manifestau față de autorități, indisciplină ca și față de ofițeri și amenințau primăria care nu dădea ajutoare soțiilor lor¹⁶.

Starea de spirit devenea tot mai amenințătoare față de autorități, începînd cu anul 1943 atît ca urmare a situației grave interne cît și datorită situației de pe fronturile de luptă unde hitleriștii sufereau grele pierderi, în materiale și oameni. Astfel, pe lîngă refuzul soldaților regimentului 5 Cavalerie de a se mai înapoia pe front, actele de nesupunere făcîșe se înmulțeau, astfel încît rapoartele prefectului către Ministerul de Interne semnalau că în gara Fetești discuțiile dintre meseriașii de la calea ferată ”nu se îndepărtează prea mult de o stare de spirit revoluționară”¹⁷.

De asemenea, se constatau foarte multe situații de indisciplină provocate de mecanicii de locomotive la gările Fetești și Slobozia¹⁸. Pe de altă parte, Inspectoratul general de jandarmi Constanța, în Buletinul de Informații din luna iulie 1943, trimis jandarmeriei Ialomița din subordinea sa, dezvăluia îngrijorarea vădită a populației din zonă, ca urmare a mobilizărilor numeroase și a pierderilor de pe front, cît și datorită rechizițiilor, lipsei de îmbrăcăminte și blocării cerealelor¹⁹.

Repartizarea concentrațiilor la muncile agricole pe marile proprietăți ori scoaterea la prestații a sătenilor, produceau o vie agitație și chiar o atitudine de revoltă față de autorități.

Amintim cazul concentrațiilor repartizați pe moșia din comuna Perișoru care au refuzat să mai lucreze pe motiv că la ei acasă le rămînea totul pe cîmp, fiindcă nu avea cine le munci, iar la întoarcerea acasă nu vor avea „ce mînca și ce îmbrăca”²⁰.

Se întîlneau și cazuri de săteni scoși cu forța la lucrările de prestații chiar dacă erau bolnavi. În asemenea situație nu era de mirare că aceștia și-au exprimat pe față revolta, cum a fost cazul unor locuitori din comuna Săpunari care s-au exprimat astfel: „(...) e timpul ca Antonescu să lase lumea în pace”²¹.

Această situație devenise generală ceea ce explică și creșterea activității revoluționare în rîndurile populației. Preotul plășii Dragoș-Vodă semnală, încă din luna martie 1944 constituirea unor „nuclee comuniste” în comunele Albești, Socoalele, Vilcele și Vlad Tepeș²².

Comportamentul trupelor hitleriste față de locuitorii satelor era de-a dreptul revoltătoare, iar la orașe de multe ori hitleriștii pătrundeau în casele oamenilor cu revolverele și cereau cazare și hrană. În gara Fetești s-au dat la devastări de vagoane cu marfă și furturi de alimente²³.

În același timp, locuitorii comunelor Radu Negru, Călărașii Vechi și Mircea Vodă au fost lipsiți, practic, de folosirea izlazurilor pentru că hitleriștii au săpat acolo tranșee și adăposturi.

Nemulțumirile populației creșteau tot mai mult și ca urmare a lipsei de asistență sanitară care a favorizat în primăvara anului 1944 cele peste 250 cazuri de tifos exantematic, 4500 cazuri de malarie și 1206 cazuri de pelagră²⁴. În rîndurile soldaților și ofițerilor români se manifestau nemulțumiri împotriva aroganței militarilor germani cît și convingerea că războiul va fi pierdut de Germania hitleristă²⁵.

Toate aceste nemulțumiri generale, teroarea fascistă și pierderile mari de pe front, au grăbit procesul de radicalizare al maselor populare și au accentuat contradicțiile existente în acea perioadă în țară.

II. ACȚIUNI ANTIFASCISTE PE PLAN LOCAL

Precipitarea evenimentelor politice și militare din vara anului 1943 și primăvara anului 1944, mențineau trează speranța tuturor că se va termina în curînd războiul antisovietic și guvernarea antonesciană.

Astfel, încă din anul 1943, la Călărași acționa un grup de patrioți care se pregăteau în vederea evenimentelor ce aveau să urmeze. În fruntea acestui grup se afla avocatul Costel Nicolescu — primul prefect F.N.D. de mai tîrziu — împreună cu muncitorul Radu Rainea și ceferistul Ion Enescu din Fetești trimis la Călărași de județeană P.C.R. Ilfov. Aceștia organizau întruniri secrete în casele lui Costel Nicolescu ori la grădina sa cu pomi fructiferi din afara orașului²⁶.

Printre acțiunile lor mai importante, amintim răspîndirea ziarului ilegal „România liberă”, recrutarea de noi membri sau pregătirea pentru a mina calea ferată pe distanța Ciulnița — București, atunci cînd aveau să treacă trenurile cu muniție și trupe germane. Acest grup avea legături și cu satele din județ, ca de exemplu Coșereni și Ceacu²⁷.

În noaptea de 23 spre 24 august 1944, grupul de patrioți din Călărași, s-a înarmat cu un număr de 16 puști, cu muniția necesară pe care le-a procurat de la Compania de grăniceri din oraș cu concursul comandantului Companiei și depozitate la Costel Nicolescu pe strada Grivița cu scopul folosirii lor într-o eventuală acțiune împotriva hitleriștilor în retragere²⁸.

Unitățile militare românești împreună cu gărzile patriotice și tinerii premilitari au participat cu elan la dezarmarea trupelor hitleriste care se aflau în județ ori în trecere. Comandantul Corpului II teritorial, avînd la dispoziție toate forțele aflate în Muntenia de sud, plus cele din Capitală și comunele suburbane, și-a propus să curețe teritoriul de unitățile militare hitleriste, să le împiedice ofensiva peste Dunăre între Turnu Măgurele și Călărași, iar forțele fluviale să asigure paza Dunării între Brăila, Cernavodă și Călărași.

III. CIOCNIRI ȘI LUPTĂ CU TRUPELE HITLERISTE ÎN RETRAGERE

Actul istoric de la 23 August 1944 a avut o importanță hotărîtoare pentru destinele României, deschizînd o eră nouă în istoria poporului român. El a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

Desprinderea unităților noastre militare din dispozitivul de luptă hitlerist și întoarcerea armelor împotriva trupelor hitleriste, a contribuit la prăbușirea întregului sistem defensiv din această regiune a Europei, grăbind sfîrșitul războiului.

În urma ofensivei armatei sovietice pe frontul Iași-Chișinău și a ruperii frontului german, în cîmpia Bărăganului au sosit unitățile care aparțineau armatei a 6-a germană, iar după 23 August 1944 acestea au fost afectate Corpului 29 sub conducerea generalului Anton Freiher von Bechtolden²⁹. Părți din Divizia 13 tancuri, Divizia 153 Instrucție și Divizia 10 Blindate și aproximativ 6000 de hitleriști din Comandamentul „Koruck” 593 sub comanda

generalului Burckhardt care făcuseră parte din armata a 6-a germană „au încercat să treacă Dunărea în Bulgaria, prin zona Călărași”³⁰.

Coloanele militare hitleriste soseau în județul Ialomița pe direcția Buzău-Slobozia, Tândărei-Slobozia și chiar Căzănești-Slobozia, cu intenția vădită de a trece Dunărea în Bulgaria pe drumul Slobozia-Călărași.

Împotriva hitleriștilor au acționat subunitățile din Divizia 1 Gardă, Regimentul de infanterie marină și Regimentul de pontonieri românești care au interzis trecerea unităților militare hitleriste peste Dunăre, capturându-le³¹.

De altfel, la 25 august 1944, Marele Stat Major ordona Corpului 2 Armată, care venea din Dobrogea ca „orice încercare a trupelor germane de a trece Dunărea din Dobrogea în Muntenia să fie împiedicată” iar în continuare ordinul cerea categoric ca trupele germane să fie „dezarmate și internate în lagăr”³².

Ciocniri violente cu hitleriștii în retragere au avut loc în această zonă în tot cursul zilelor de 24—26 august 1944. Prefectul raporta astfel că în județ au avut loc incidente produse de trupele germane, dar că la somațiile armatei române, acestea s-au predat, pe întregul județ fiind luați 800 de prizonieri și 2 autocamioane³³. În același timp, și pretorul plășii Fetești semnală prefecturii la 26 august 1944 că o vedetă germană care avea la bord tunuri și mitraliere cu muniție, încărcate pe 5 vase, împreună cu 300 de soldați ce veneau dinspre Hirșova, s-au predat, fără a opune vreo rezistență trupelor românești³⁴.

Un sprijin deosebit în luptele cu hitleriștii l-au dat autoritățile locale și populația civilă, care informau zilnic organele superioare, civile și comandamentele unităților militare despre toate mișcările trupelor germane iar tinerii premilitari au luat parte afectiv la dezarmarea inamicului.

La 29 august 1944, se semnală că o coloană de 7 blindate germane venea dinspre Buzău cu toată viteza prin Slobozia spre Călărași. În după amiaza acelei zile hitleriștii au ajuns la terenul de tragere (TIR) ce se afla la cca 3 km nord de Călărași. Fiind somați de către români să se predea, comandantul german, cu grad de colonel, a refuzat. Trupele noastre de artilerie, infanterie și infanterie marină au deschis focul. A doua zi, 30 august, în fața dirzeniei românilor, hitleriștii s-au predat. Alături de militari au mai luat parte la această acțiune tinerii premilitari și alți civili³⁵.

Alte unități militaro-hitleriste, comandate de generalul Burckhardt care au încercat să treacă prin Călărași spre Bulgaria, fiind somate de către lt. colonelul român Damiescu să se predea, s-au îndreptat în seara zilei de 29 august 1944 spre comuna Cuza Vodă. Șeful postului de jandarmi împreună cu tinerii premilitari și alți cetățeni din comună, au respins încercările hitleriștilor comandați de generalul Burckhardt de a pătrunde în satele comunei, iar în timpul nopții când hitleriștii încercau să se furișeze prin lanurile de porumb, tinerii premilitari au luat numeroși prizonieri germani. A doua zi, 30 august, generalul și statul său major o parte din soldați, au fost luați prizonieri. Restul efectivelor hitleriste, părăsind mașinile, au fugit în vii, dar a doua zi mulți s-au predat la primăria comunei Mircea Vodă³⁶.

Un alt exemplu de curaj și patriotism este și acela al șefului stației C.F.R. Ștefan Vodă, care a informat la timp comandamentul regimentului de pontonieri staționat în comuna Modelu, că o formație germană însărcinată cu paza unui depozit de muniții, din apropiere, pregătește aruncarea în aer a depozitului și a două trenuri de muniții aflate în stație. O companie de pontonieri, comandată de locotenentul Titus Popescu, după un puternic schimb de focuri, a reușit să captureze garda germană a trenului și să pună stăpânire pe cele 2 trenuri de muniții.

În ziua de 31 august 1944 prefectura Ialomița informa Ministerul de Interne că în comuna Ciocănești, în cursul nopții de 30 spre 31 august, trupele germane care au fost angajate în lupte cu trupele române și garda patriotică, încercând să treacă în Bulgaria,

au fost silite să se predea. Au fost luați 350 prizonieri și 7 ofițeri³⁷. Alte trupe germane ce au trecut prin comunele Mihai Viteazul și Carol I au ajuns la Ciocănești, unde au fost dezarmate și îndreptate spre Oltenița pentru internare³⁸.

Lupte au avut loc și pe Dunăre. În planul de acțiune pentru capturarea navelor germane care se retrăgeau pe Dunăre au acționat și navele Grup 3 fluvial, Monitoarele Ardeal și Lahovary care au acționat pe canalul Borcea iar alte două pe Dunărea navigabilă, întâlnindu-se pe 29 august la gura Borcii³⁹.

Până la întrunirea lor, acționând separat, ambele grupări au reușit să captureze 16 remorchere, 3 pontoane încărcate cu 4 tunuri, 3 șalupe de patrulare, 68 de șleपुरi încărcate cu trupe și material de război, un convoi sanitar⁴⁰.

Tot în zona Ciulnița, Călărași, Cernavodă, Zimnicea, Țândărei și Periș și-au adus un aport prețios în dezarmarea și capturarea trupelor hitleriste și unitățile terestre ale marinei militare. Astfel, un batalion de geniu marină a capturat la Călărași un convoi de 8 șleपुरi și 2 remorchere care transportau material de război⁴¹.

Subunitățile Regimentului de pontonieri împreună cu alte unități militare române au luptat cu curaj împotriva trupelor hitleriste care încercau să-și deschidă drum spre frontiera Bulgariei, precum și împotriva grupelor de nave inamice ce căutau să se retragă în susul Dunării. Unitățile române au construit poduri la Giurgeni, Vadul Oii și la Socăriciu-Oltina pe care le-au demontat și montat succesiv la Chiciu-Silistra și Oltenița-Turtucaia, asigurându-se astfel bune condițiuni de trecere și înaintare fără lupte pentru trupele sovietice⁴².

La 30 august 1944 acțiunile militare împotriva hitleriștilor în această zonă luaseră sfârșit încât prefectul de lalomița informa Ministerul Afacerilor Interne că în zilele de 29 și 30 august au fost luați peste 4000 de prizonieri hitleriști.

Astfel, acțiunile trupelor române din zona Călărași s-au terminat cu succes deplin iar dintr-un document al garnizoanei Călărași reieșea că trupele române au luat ca prizonier un general — este vorba de generalul Burckhardt. — 15 ofițeri superiori, 16 ofițeri inferiori, 860 subofițeri, 4100 soldați, 69 civili germani, 220 ruși voluntari în armata germană, reprezentind un total de 5425 de prizonieri⁴³.

În partea de vest a județului și anume la Oltenița și împrejurimi, operațiunile militare s-au desfășurat pe baza directivei operative a Marelui Stat Major și prin acțiunile unităților corpului 2 de Armată, comandat de generalul Nicolae Pălăgeanu⁴⁴.

Mișcările inamicului au fost determinate de apropierea de Capitală și de încercările sale de a trece Dunărea în Bulgaria.

S-au desfășurat lupte în localitățile Oltenița și Budești, inamicul ținind obiective ca șoseaua București — Oltenița, Dunărea și orașul Oltenița. I s-au opus unități militare românești de infanterie, grăniceri, pontonieri, ale flotilei 3 de vânătoare, ale marinei fluviale cît și locuitorii din partea locului⁴⁵.

Astfel, populația civilă l-a ajutat pe căpitanul C. Drăgescu și pe lt. Arsene la capturarea hitleriștilor baricadați în postul de jandarmi din Oltenița, iar în apropiere de Ulmeni s-au început acțiunile de curățire a zonei⁴⁶. La Chiselet, mulți locuitori ai satului între care Constantin Vlăsceanu, Dumitru Marin, Ștefan Stoica și Vasile Mitrea au răspuns la apelul șefului pichetului de grăniceri, Ciovină Constantin, pentru capturarea unor soldați hitleriști⁴⁷.

Mari acțiuni ale armatei române și ale populației civile au avut loc la 26 august, cînd a fost lichidată concentrarea hitleriștilor din pădurea Ciornuleasa, iar depozitul german de la Negoiești, estimat la 200 vagoane de muniție, a trecut sub controlul forțelor militare românești⁴⁸.

În același timp, lagărul de prizonieri de la Șoldanu a fost cucerit de români, luându-se prizonieri numeroși soldați hitleriști⁴⁹.

Luptele cu hitleriștii în retragere au continuat și în primele zile ale lunii septembrie 1944 când, la curățirea zonei Oltenița de hitleriști, un aport substanțial l-a adus și populația civilă în capturarea a numeroși soldați germani.

Alături de trupele române, după cum am văzut mai sus, au luat parte și gărzile patriotice (cetățeni înarmați sau neînarmați), tineri, premilitari și unități de jandarmi și grăniceri. Acțiunile militare desfășurate pe teritoriul județului Ialomița au deschis drum liber trupelor sovietice ce veneau dinspre Buzău și se îndreptau spre București, Fetești și Călărași.

După zilele fierbinți ale insurecției masele populare, sub conducerea Partidului Comunist Român s-au angajat, și în județul Călărași, în lupta pentru refacerea și dezvoltarea economico-socială a țării.

NOTE

1. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Prefectura jud. Ialomița*, Dos. 156/1941, fila 3 și dos. 232/1941, fila 1.

2. Idem, Dos. 25/1942, fila 47.

3. Arh. Stat. Ialomița. *Prefectura jud. Ialomița*, Dos. 131/1941 fila 249.

4. Idem, Dos. 1/1941, filele 216 și 223.

5. Ibidem, Dos. 153/1941, fila 79.

6. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Prefectura jud. Ialomița*, dos. 322/1941, fila 26.

7. Arh. Stat. Ialomița. Ion Munteanu „*Monografia județului Ialomița*, Călărași. 1943, pag. 15.

8–9. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Prefectura jud. Ialomița* Dos. 17/1945, fila 64; Dos. 1/1941, fila 223.

10. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Poliția orașului Călărași* Dos. 506/1941, fila 15.

11. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Prefectura județului Ialomița*, dos. 520/1943, fila 25.

12. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Prefectura jud. Ialomița*, Dos. 87/1942 fila 1.

13. Arh. Centrală a C.C. al P.C.R. fila 238. *Comisiunea muncii din portul Călărași*.

14. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Serv. Sanitar Ialomița*, Dos. 825/1941, fila 268; Dos 870/1943, fila 1.

15. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Prefectura jud. Ialomița*, Dos. 25/1942 filele 327–328.

16. Idem. Dos 520/1943, fila 26 verso.

17. Idem. Dos. 1128/1943, fila 51.

18. Idem Dos. 520/1943 fila 27.

19. Arh. Stat. Călărași. *Fond Poliția Călărași*, Dos. 1147/1943 filele 37–39.

20. Arh. Stat. Ialomița, *Fond jud. Ialomița*, Dos. 19/1944, fila 39.

21. Idem. Dos. 20/1944, fila 213.

22. Idem. Dos. 19/1944, filele 13; 139.

23. Idem. Dos 68/1944, fila 172 și Dos. 83/1944 fila 71.

24. Ibidem, Dos. 19/1944, fila 155.

25. Din amintirile lui Costel Nicolescu și Radu Rainea, participanți la aceste acțiuni.

26. Idem.

27. Din amintirile lui Radu Rainea

28. Costache Mîndru, *Focuri în Bărăgan*, Ed. Militară, Buc. 1973, pag. 12.

29. Arh. MAN. M. St. M. Dos. nr. 241, fila 52 (Macheta Ed. militară Buc. 1962).

30. Costachi Mîndru — opt. cit., p. 76.

31. Arh. M.A.N. M. St. M. nr. 1055/173 fila 97 (Macheta Ed. militară Buc. 1962).

32–33. Arh. Stat. Ialomița *Fond Prefectura jud. Ialomița*, Dos 20/1944, fila 32.

34. Căpitania portului Călărași. *Registru istoric* pag. 39.

35. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Pref. Jud. Ialomița*, Dos. 20/1944, fila 64.

36. 37. Idem fila 74.

38. Arh. M.A.N. M.St.M. Dos. nr. 1055/99 filele 30–33.

39. Idem Dos. nr. 1055/176, fila 5 (Macheta Ed. Militară, Buc. 1962).

40. Idem. Dos. nr. 1055/161, filele 4–6.

41. Idem Dos. nr. 457/381, libret 11 filele 1–4; 23

42. Arh. Stat. Ialomița. *Fond Pref. jud. Ialomița*, Dos. 20/1944 fil. 56.

43. 44. D. Mareș *Oltenița și împrejurimile sale* București 1980 p. 171.

45. 46. Idem pag. 172.

47. 48. Idem 172–173.

49. Idem, pag. 173.